

DANICA.

Katolišk cerkven list.

List 38.

V četrtek 21. kimovca 1854.

Tečaj VII.

V cerkvi.

O milo, prečastljivo zavetje.
 Ki nam nebeske misli navdihuje.
 Molitev bogoljubnih ino petje
 Se v dom zveličanih duhov vzdiguje!

Ki je bil dan zaverženim na svetu.
 De bi odresil nas pogube večne.
 Se tu daruje svojimu Očetu.
 Nas tukaj spravlja grešnike nesrečne.

Tukaj tolazi nas, kroti pregreške
 Življenja vekovečniga beseda;
 Odpro očem se vrata tu nebeske —
 Telo medli in duh — v nebesa gleda. —
 Bernard Tomsic.

Katoliška cerkev na Turškim.

Veliko turško cesarstvo ali Turčija se razprostera po Azii, Afriki in Evropi: ono obsega večji del nekdanjega juterno-rimskiga ali gerškiga cesarstva, in nobena država nima toliko morskih bregov, kolikor Turčija, zakaj jadransko, srednjemrziško, černo, belo (marmora), rudeče in arabsko morje jo obdaja. Turčija ima do 82,000 □ milj in do 32 milijonov ljudi; zmed tih je v Evropi 9520 □ milj in 14 milijonov ljudi; v Azii je 34,750 □ milj in 12—13 milijonov ljudi, drugo spada na Afriko, kjer se pa ne meje ne število ljudi gotovo vediti ne morejo. Sedanje turške dežele se morejo med nar bolj od Boga požegnane prištevati; v eni je bilo spoznanje praviha Boga, ko je drugod povsod malikvanje divjalo; v turški deželi Palestini je Jezus Kristus, naš Odrešenik, se učlovečil in prebival. Tukaj je bil usejal seme sv. Evangelija; po sedanjih turških deželah so Jezusovi aposteljni nar bolj hodili in keršansko vero oznanovali. Tukaj so bile tolikanj sloveče patriarhalske cerkve v Jeruzalemu, v Antiohii, v Carigradu, v Aleksandrii, toliko pomenljivi občni cerkveni zbori v Niceji, Efezu, Kalcedonu in v Carigradu (štirkokrat); tukaj so živeli in učili nar bolj učeni in uneti cerkveni učniki, sv. Ignaci, Polikarp, Bazili, Krizostom, Gregori čudodelni, Naziazenski, Nisenski, Atanazi, Origen i. dr. Kaj pa najdemo zdaj tukaj? Do 20 milijonov imenovanih prebivavcov je mahomedanske nejevere; do 900,000 je Judov, drugi so sicer keršeni, ali katoliških kristijanov raznih obredov je le kacic 600,000, čez 10 milijonov je odcepljen-cov gerškiga reda; drugi so nestorijanski in evthijanski razkolniki (Jakobiti). Protestanti so se le po velicah kupčijskih mestih — v Carigradu, Smirni, v Jašu, Bukureštu itd. v srenje združili; ali ti so le naseljenci, domačih ljudi še ni nikjer nič k njim prestopilo. Po prizadevanji zadosti znaniga poslanca

Bunsen-a sta angleška vlada in prajsovski kralj Friderik Vilhelm IV. v l. 1841 v Jeruzalemu škofijo za protestante z obilnimi denarji utemeljila. Uradno izrečeni namen te škofije je spreobrnjenje Judov: vsa čeda znese zdaj do 300 duš. Ranjki anglikanski veliki škof Howley iz Canterbura je perviga protestantovskega škofa za Jeruzalem nekiga po anglikansko spreobrnjeniga juda — po imenu Aleksandra blagoslovil; po njegovi zgodnji smerti je prišel v l. 1846 Švajcar Samuel Gobat, poprej protestantovski misionar v Abisinii in zurjen v mnogih izhodnih jezikih.

Od nekdanje blagosti, učenosti in pravovernosti se najde tukaj le zgodovinski spomin, le nekteri ostanki, le posamezni kamni nekdanj tako čverstiga cerkveniga poslopja, kleriga glava je Kristus! Zdaj tiči tukaj spet noc nevednosti, nejevere s svojim sadam — s silovitostjo, razujzdanostjo in ubostvam. Tukaj se spolnujejo Jezusove besede: „Božje kraljestvo bo od vas vzeto, in bo dano ljudstvu, ktero bo njegov sad dalo.“ (Mat. 21, 43). Odpadli so namreč kristijani na Jutrovim v svojim napuhu po zapeljevanju Focija in Cerularija od središa Eđinosti — od rimskiga papeža, bizantinski cesarji so po svoji volji verske (dogmatske) razsodbe delali. Cesar v Carigradu je bil prav za prav nar viši škof (summus episcopus); njega so imeli kakor blišavo Božanstva; on je bil, kakor se današnji dan v Petrogradu govori: Bogu nar podobniši (Deo simillimus). Za tega voljo so bile vedne verske razpertije, boljši patriarhi so bili zaporedama preganjani, v ječe metani, slabšim pa je bila volja cesarjev nar vikši zapoved. Odon de Dieul, ki je drugo Križansko vojsko popisal (1147—1149), pravi, de je takrat v Carigradu bila taka razujzdanost, de ji na svetu ni enake bilo. Ne strahu, ne sramožljivosti ni hudobnež tam imel. Bogati so bili tam le gospodi, in kolikor revežev toliko tatov. (Močno tako se tudi popisuje sedanji nraveni stan mesta Petrograda, pravi Höfler.) — Tako je privrela kakor šiba Božja derhal mahomedanskih rodov, pervič Arabljanov, potlej Seldšukov in od l. 1289 Turkov. Teh poslednjih vojvoda Osman se je l. 1299 storil sultana (cesarja) v mali Azii, in odslej noter do l. 1699 so si Turki v vednih vojskah keršanske dežele pridobivali. (D. sl.) V. Sezun.

Pismo gospod misionarja J. Lapa iz Hartuma (3. mal. serp. 1854).

Ljubi prijatelj! Tvoje pismo, 4. vel. travna t. l. pisano, sim 18. rožnika prejel, in mislim, de je

tudi moje pismo, 8. vel. travna pisano, Tebi v roke prišlo. — Zdaj pa zopet kaj od bele reke: Gospod Mozgan se ni vrnil v Gondokoro, temuče je pri zamurcih, ki se jim „Kik“ pravi, ostal, kjer se je po pismu gospod provikarja nova staja pričela. Ko je dopisnik pri njem bil, je hišico delal na gori nekoliko proč od reke, ker je kraj ob vodi močern in toraj nezdrav. Gospod provikar in Kol sta se dalje v Gondokoro podala. Kiški zamurci prebivajo okoli 10 dni od Hartuma, so veliko boljšiga serca kakor Bariški čerenci, niso vedno oboroženi in prav radi slušajo. — 12. vel. travna se nam je sporočilo, da so čerenci sardinskiga poročnika Vaude-ta in vse njegove brodnike, ki jih je bilo 17, umorili. Tudi Mohamed vodel faki, kuhar gosp. provikarja, je bil ubit; neciga družiga kuharja je pa o poprš-njim popotvanju nilski konj z ladije šavsnil in po-zerl. Le vnuk sardinskiga poročnika, komaj 15 ali 16 let star, je prav po čudežu smerti ušel. Ravno ta mladeneč je 14. vel. travna provikarjevo pismo prinesel in povedal, da rokodelca Baliža merzlca trese. Pismo gosp. provikarja se pa takole glasi: „Našim ljubim bratom v Gospodu, mnogoča-stitim misionarjem obeh staj: sv. križa pri Kiških zamurcih, in matere staje Marije prečiste Device v Hartumu — pozdravljenje in apostolski blago-slov! — Mi smo, Bogu bodi čast in hvala! 4. mal. travna t. l. srečno in zdravi sem prisli. Staja Ma-rije prečiste Device v Gondokoru pri beli reki ni ravno pri koncu, kakor se je bilo po preteklih te-zavah bati. Čerenci teh in bližnjih krajev že spo-znavajo, kaj de misionarji hočejo in de niso kakor uni, ki išejo slonovih kosti. Zdaj so nam dežela in serca Bariških zamurcov odperte: kakošna druga ladija bi se pa ne smela prederzniti tukaj postajati, in sicer zavoljo žalostne prigodbe, ki jo je pa Bo-žja previdnost misionu v prid obrnila. Ko sem pridemo, dobimo Vaude-ta z dvema ladijama v Lihu, tretja njegova ladija je po beli reki dalje ve-slala, po Efendita, ki je na Logveku bil. Ladija je sem prišla 5. mal. travna. Pozdravila nas je, kakor je pri vseh kupčijskih ladijah navada, s pu-sami, ki so bile pa s svinčam nabasane. Po še so dva dečka zadele, zmed katerih je eden prec umerl. Na to se hud boj uname med Vaudetam in njegovimi ljudmi, in med zamurci, v katerim so bili ubiti Vaude, Efendi in veliko služabnikov in brodnikov, pa tudi zmed Bariških čerencov je bilo veliko ranjenih, ki so bili vsi k nam prineseni: kar smo le mogli, smo jim pomagali; obvezovali smo jim zlomljene roke in zdravila dajali. Arnika, ki smo jo bili sabo vzeli, nam je posebno veliko pomagala. Nekoliko hudo ranjenih je umerlo, drugi v naši hiši in pri naši postrežbi okrevajo. Pri nas je pa prav kakor v vojniški bolnišnici. Čerenci pa tudi našo skerb spo-znajo in pravijo: „Vi ste nam očetje: Vi pri nas ostanite; Vi niste kakoršni uni“. Vsi nam roke li-zejo in hočejo naši otroci biti. Tako je Gospod zopet vidno pokazal, kako de vse njim v prid obrača, ki vanj terdno zaupajo. To sporočilo naj Vas upo-koji, ako bi utegnili kakšne laži slišati. Na Zgodnji Danici v Gondokoru S. maliga travna 1854. Ign. Knoblehar A. P. V.“ — 21. rožnika je poslednja kupčijska ladija z bele reke v Hartum prijadrla ter nam le to sporočila, da sta gosp. provikar in Kol v Gondokoru. Mozgan pa pri Kiških zamur-cih. Kdaj de bodo pa gosp. provikar prisli, nismo mogli nič gotoviga pozvediti. Kar 1. mal. serp. na vse zgodaj posel pismo gosp. provikarja prinese, v katerim je bilo brati, da so srečno in zdravi prisli

in zdaj pod drevesam počivajo. Je pa to veliko drevo na desnem bregu bele reke, 2 ali 3 ure od mesta, kjer ladije večidel ostajajo. Eni jim naproti gredó, gosp. provikar jih pa niso pri drevesu ča-kali, temuče so dalje jadriili in opoldne Hartum do-segli. Ladija je sihmal v 16 dneh od Gondokora v Hartum prišla, čemur so se vsi čudili, je pa tudi po noči in po dnevu šla in vedno ugoden veter imela. Do Gondokora so pa 47 dni popotvali; ker so imeli nasproten veter, so mogli ladijo večidel vleči, in nekoliko časa so se pri Mozganu in Tra-bantu mudili. Tudi Baliž je nazaj prisel, pa bo-lan in je bled kakor merlič. Ene dni pred odhodom iz Gondokora je gosp. Kol — umerl. Odhod je bil pa 14. rožnika. Staja v Gondokoru je zdaj brez mašnikov; le en turk, sluga gosp. provikarja, je tam; njemu je vse zročeno. Poslednji dan pred od-hodom iz Gondokora so gosp. provikar za silo 10 zamurčikov kerstili. — Gospod Haller je v Hartumu 10. rožnika umerl. Opoldne je še z nami južnal; od mize je pa pred šel kakor drugi in se je na di-van usedel rekoč, da se hoče dans malo postiti, ker mu ni dobro. Popoldne je še v šoli učil; ob štirih je še brevir molil, potem se uleže in v pol-drugi uri je bil — mertev! Prihodnji dan (v nede-ljo) je še mislil pridigovati; ali nesli smo ga drugi dan na pokopalise skoraj ravno takrat, ko bi bil sicer pridigoval. Pridigal je pa vendar in sicer s svojim zgledam, kar je nedavno popred govoril, da kar nič ne vemo, kdaj, kje in kako de bomo umerli. Se v sv. olje ga nismo mogli djati, tako naglo je sklenil. Pa — saj je bil na to pripravljen. Bog mu daj večni mir in pokoj! Tudi Mikuš je že eno noč in en dopoldan skoraj umiral. Jaz sim ga v sveto olje djal, in — zboljšalo se mu je; ne morem dru-gači reči, Bog je pri njem čudež storil. Zdaj je zopet zdrav, poprešnje moči pa vendar se nima; ravno tako tudi drugi Krajci sem ter tje boleajo. Jaz sim, Bogu bodi hvala! še vedno zdrav. Zdaj pa z Bogam, dragi prijatel! moli za nas, in po-zdravi vse prijatle in znanee! . . .

Popis vsakdanje službe Božje v Je-ruzalemskim tempelnu po babilonski sužnosti.

(Dalje.)

c.) Da je tisti, za kteriga se je daritev oprav-ljala, mogel vpričo biti po Mojzesovi postavi, ker je mogel klavni živali svoje roke na glavo položiti, v znamnje, da je s svojimi grehi smert zaslužil, da pa to kazen smerti, ki jo sam zasluži, na da-rivno žival prenese. Vsakdanja juterna in večerna daritev se je za ves Izraelski ljud opravljala. Ker pa ni bilo mogoče, da bi vsako jutro in vsak ve-čer vsi Izraelci v tempel prisli k službi Božji, so tjekej pošiljali svoje starašine (tako bi jih jaz imenoval, kar Hebrejci Anše-maamad pravijo), da so jih namestvali. Vsi Izraelci so bili v ta na-men (ako je res, kar Mišna, ki je bila blezo sto let po razdjanju Jeruzalemskiga tempelna spisana, od tega pravi) ravno tako, kakor leviti in duhovniki, v 24 redov ali verst razdeljeni, in v vsakim teh oddelkov ljudstva so bili namestvani dvanajsteri ro-dovi Izraelcov. In kakor je imel vsak red levitov in duhovnikov svojiga predstojnika ali poglavarja, tako je imel svojiga poglavarja tudi vsak oddelk ljudstva. Verstili so se ti oddelki Izraelcov tako, da je vsak po en cel teden v Jeruzalemu stanova-

zato da je mogel o pravih času v Božjo hišo priti k službi Božji. — Kadar so torej konec tedna se iz doma odpravljali duhovniki in leviti, in šli proti Jeruzalemu, da bi prihodnji teden v tempelnu služili, se je tudi z njimi vred odpravljaj na pot proti Jeruzalemu tisti oddelk ljudstva, kteriga je ravno versta zadevala, da je namesti vsih Izraelcov bil pričujoč pri vsakdanji juterni in večerni daritvi. Ni treba pa misliti, da je vsakrat cel oddelk tak v Jeruzalem šel; tisti, ki so bili bližej Jeruzalemskiga mesta, so vselej se tjekeji podali; vsi drugi, ki so bili po dva ali tri dni hoda oddaljeni, so lahko doma ostali, in v svojih domačih shodiših (sinagogah) svoje molitve opravljali; samo da je v Jeruzalem prišlo naj manj 24 starasimov, to je, po dva iz vsakiga rodu, to je bilo že dovolj.

Služba Božja se je v Jeruzalemskim tempelnu vsaki dan pred solnčnim izhodom začejala. Da bi torej nič ne zamudili, so že tisti večer poprej v tempel prišli duhovniki, kteri so imeli drugo jutro in celi drugi dan opravljati Božjo službo. Zbirali so se pa v neki dvorani znotrajniga dvoriša, ki je bila na severni strani svetisa, in so ji Mokéd pravili. Tu je bila na sredi votlina, z marmelnam pokrita, kjer so se ključi tempelnovih in dvorišnih vrat na zlati veržici obešali in hranili. Kadar so torej po dokončani večerni službi Božji duhovniki, ki so ta dan v tempelnu služili, se v to dvorano vračali, so tem duhovnikom ključe izročevali, kteri so prihodnji dan bili na versti. Eden teh duhovnikov je prevzel ključe, je vzdignil marmelnovo plošo, ki je votlino krila, in je ključe v nji shranil in votlino zopet pokril. Kadar je bil čas se k pokoju podati, je ta duhovnik verh te votline blazino djal, in na nji spal.

V ravno to dvorano so se zvečer shajali tudi leviti, ki so imeli po noči v tempelnu stražiti, in tisti, ki so imeli drugo jutro duhovnikom pri svetih opravilih streči, da so prejemali ključe zunajnih dveh dvorin od tistih levitov, ki so ta dan že svojo službo dokončali. In naposled so še starasini ljudstva, od kterih smo zgorej govorili, ki so imeli nadomestvati pri službi Božji prihodnjiga dne vse ljudstvo, v to dvorano prišli s stotnikom stražnikov tempelna in enim uradnikom vred, kteri je imel biti vpričo pri zgorej omenjenim vadjanju.

Kadar so bili že vsi skupej, so leviti, ki so ta dan pri svetih opravilih duhovnikom stregli, vse svete posode, kterih je bilo vsih 93 na število, očišene položili na veliko sreberno mizo, ki je bila na poldnevni strani velikiga altarja žgavnih darov; ravno tako so mogli vse drugo na svoje mesto razpoložiti, kar je bilo drugi dan pri službi Božji potrebno. Je bilo to storjeno, so se vsi v svoje spavnice podali, ki so jih v tempelnu imeli; leviti so šli, so straže razpostavili k vsem vratam obeh zunajnih dvoriš, ter so vse vrata zaklenili, in se počivat podali; starasini so šli tudi spat. Duhovniki so pa nekeje v znotrajnim dvorišu stražili, nekeje pa počivali, potem ko je eden izmed njih vse vrata tempelneve in po vsem dvorišu zaperl in zaklenil, in ključe na svoje mesto v isto votlino shranil, od ktere smo že zgorej slišali.

Tode kmalo po polnoči, ob času, kadar začnjo navadno petelin prepevati, je vstal stotnik stražnikov, je budil duhovnike, jih je nekeje sabo vzel, in je šel z njimi na dvoriše gledat, ali je tudi res vse v pravih redu in na svojim mestu, in ali niso

stražniki zaspali. Po enim kraju je šel on z enim ali dvema duhovnikoma in z gorečo baklo v roki, po drugim kraju je poslal družiga duhovnika z enim ali dvema tovarsema in z gorečo baklo, da sta eden na zapadni eden na izhodni strani vse dvoriše okoli in okoli prehodila in pregledala. Je kteri stražnik bil zaspal, ga je s palico mahnil, kakor pravi Mišna, ali pa mu plajš prižgal, da se je nehoteč prebudil.

V tem so vstajali duhovniki, leviti in starasini, in se napravljali k svojim svetim opravilom, ki so se imele ob zori začeti. Duhovniki so se kópali, v svoje duhovske oblačila oblekli, in se vsi podali v dvorano, ki so ji gazit pravili, kjer se je navadno veliki zbor shajal, kakor je bilo že od zgorej povedano, kamor se je podal tudi stotnik stražnikov in pa tisti uradnik, od kteriga je bilo tudi že zgorej govorjenje. Kadar so bili vsi skupej, se je vadjalo, da je vsak duhovnik vedil, kaj bo imel ta dan opravljati, in da se niso zavoljo tega kregali ali clo stepli. Po vadjanju so šli vsi duhovniki k vodi, ki so jo v večih posodah v znotrajnim dvorišu imeli, in so si umivali noge in roke.

Sadaj je stotnik levitam ukazal, vse vrata odpreti, in duhovniki so vzeli svoje sreberne trobente, in so začeli trobentati, zato da so Jeruzalemcani vedili, da bo kmalo začetek juterne službe Božje, ako hoče kdo njih v Božjo hišo priti, in pri službi Božji biti.

Naj popred pa se je

očistil altar žgavnih darov.

Ta altar smo že zgorej v kratkim popisali. Verh tega altarja je na jugozapadni strani večni ogenj gorel, kteri ni smel nikoli ugasniti: na sredi je bilo pa navadno ognjišče, kjer so se zaklane živali sežigale. Vsako jutro, pred darovanjem, in ravno tako vsaki popoldan se je altar naj popred očistil od oglja in pepela. Duhovnik, kteriga je pri vadjanju to delo zadelo, je šel gor na altar, je nesel sabo sreberno za to pripravljeno posodo, ki je bila doli pod altarjem in sicer na jugozapadnim voglu altarja, je en malo ogenj, ki je še gorel, razmetal, s pepelam in ogljem posodo napolnil, in doli šel, kjer je na juterni strani altarja vse to izsul v pepelnik. Precej za njim so drugi duhovniki gor na altar šli, so altar čisto pometli, in ves pepel v pepelnik znesli. Drugi duhovniki so v tem iz skladnice derv prinesli, in so jih naj pred sred altarja položili, kjer so se daritve sežigale, in jih zažgali; potlej so na jugozapadni strani na večni ogenj derv naložili, da ni ugasnil; in na zadnje so še na drugi strani altarja tretjo germado derv napravili in jo zažgali, da so se popolnoma sezgali vsi ostanki večerajšne večerne daritve, ako se niso čez noč že sezgali.

V tem je predstojnik ali glavar godcov izbiral izmed pričujočih levitov tiste, ki so imeli pri službi Božji peti ali gosti, kakor tudi tiste duhovnike, ki so imeli pri nji trobentati. Godci so potem precej šli po svoje godbine instrumente, ki so se v nalaši zato odločeni stanici hranili.

Še le sadaj so se vse straže premenjale, in poslovili tisti duhovniki in leviti, kateri so poprejšni dan službo Božjo opravljali.

Vse to se je godilo še pred dnevam pri luči gorečih bakel. (D. sl.)

Ogled po Slovenskim.

Iz Ljubljane. Za srečno pričetje bogoslov-

skih in začetnih šol bo 2. dan prihodnjega meseca v Šenklaški cerkvi ob desetih sveta maša, in naslednji torek se bo učenje pričelo. — V latinskih šolah, ki so se te dni pričele, je letos 459 učencov; v prvo šolo se jih je 122 oglasilo, ki so bili pri preskušnji razun eniga vsi poterjeni in se bodo, kakor lani, v dveh oddelkih učili; v prvem oddelku jih bo učil novoposvečeni mašnik gosp. Ant. Brodnik, v drugim pa gosp. Jož. Kogej, tudi novoposvečeni mašnik. — V rečnih šolah je letos vsih učencov 181; v prvi razred se jih je 94 oglasilo, zmed katerih je pri preskušnji le eden odletel.

Iz Smlednika. — Redka in vesela slovesnost, obhajanje druge nove maše častitljivega fajmoštra Šimna Kavalarija, je privabila silno veliko ljudi, duhovnih prijateljev in drugih visoko častitlih gospodov 15. nedeljo po binkošti v Smlednik. Brezštevilna množica ljudi, zmed katerih več del take slovesnosti še nikdar vidil ni, komaj dočakuje doželene ure, in ko deset odbije, začne veselo streljanje in milo zvenenje deleč slovečih zvonov vabiti vse zbrane v novo prostorno, vender za ta dan še premajhno cerkev, in iz prijaznega farovža se vzdigne lepa procesija, naprej cerkvene bandera in lepo število malih, lepo ozaljšanih nedolžnih deklic, za njimi duhovni (okrog 30) in drugi imenitni svatje in sorodniki spremljajo od veselja ginjenega stariga gosp. očeta proti lepo ozaljšani farni cerkvi, kjer jih veselo petje orgel in pevk v imenu vsih sprejme in pozdravi. S krepkim glasom stari mož pred altarjem zapojejo: „Veni“ in „Tantum ergo.“ Po dokončanih prvih delu sv. maše stopijo visokočastiti gosp. tehant in častni korar Ant. Kos na leco, in pokažejo v izvrstnim, zares iz življenja in iz serca vzetim govoru, kako je življenje duhovnega pastirja vedna vojska zoper nevero, lahkomišljenost in hudobijo svetá, kako ima duhoven orožje za to vojsko v molitvi, Božji besedi in lastnim zgledu; kakošno plačilo ima za to vojsko že tukej v svojim sercu, in kakošno ga čaka tamkej na unim svetu. Vse to so obernili na gosp. fajmoštra, ki so služili na treh farah za kaplana, potem za fajmoštra 19 let v Šent-Heleni in 23. leto v Smledniku; vošili so jim še dokaj zdravih let doživeti in enkrat po dokončani vojski venec pravice doseči, ter so priporočili prišerčno vse pričujoče v njih daritev in molitev. Ginljivo je bilo, bi smel reči, kakor za stariga Simeona, pri zahvalni pesmi in pri blagoslovu s sv. Rešnjim Telesom, kakor tudi na zadnje pri blagoslovu z razproštertimi rokami z lece, ko je vse tiho postalo, na kolena padlo, in stari oče blagoslové otroke, za katerih dušni prid so se že tolikokrat s tega sv. kraja trudili, in zdaj prosijo, da bi Bog blagoslov in rast dal vsimu, kar so sadili in prilivali. — Močno so bili ginjani tudi iz serca dobri stari gosp. oče pri zdravici na njih ohranjenje, ktero so vsi pričujoči svatje enoglasno ponovili, kakor tudi druge zdravice na milostljivega kneza in škofa in druge visoke duhovske in deželске oblastnike.

Tako smo dokončali veseli dan, kakoršniga v tem kraju ne pomnijo, in bo gotovo ostal mladim in starim v spominu, v sercu pa besede pridgarjeve in napis nad velikimi cerkvenimi vratmi:

De b' se tudi za naprej ljubili,
Eden za drug'ga Boga prosili!

Iz Gorice 17. sept. S. — Mislil sim, da bo kdo omenil v Vašim ljubim listu duhovne vaje, ki so se ne zdavno za verno ljudstvo imele v bližnjim mestu Gradiški, posebno ker dobro vem, da je med tamošnjimi duhovni iskren Slovenec; ker pa me je ta nada goljfalá, bom jaz od njih povedal, kar sim ravno zvediti mo-

gel; ako ne povem vsega, in ako kaj zablodim, naj pa tisti gospod blagovoli vdrugič popraviti, ki sim ga ravno omenil. — Dva častita očeta Jezuita sta bila iz Benetek (Gradiškani so čisti Lahi) povabljeni, te vaje voditi. Pa nasprotnik vsiga dobrega in hudi sovražnik človeških duš je po vsi moči se temu svetimu namenu ustavljal, tako da malokteri iz ljudstva je za svete vaje maral tudi potem, ko sta častita Jezuita bila uže začela svoje trudapolno delo. Pervi, drugi in še tretji dan je bila cerkev skoraj prazna, in govorila sta malo da ne praznim klopém. Vender pa se še vsiga tega nista kar nič ustrašila, delala sta z vedno večí gorečnostjo; in ker je stanovitnosti vesela zmaga obljubljena, sta tudi ona vaje veselejši sklenila, kakor sta si v začetku misliti mogla. Počasi namreč se je število poslušavcev vedno bolj množilo, tako da zadnje dni se je vse okoli njune lece terlo; spovednice so bile preobložene, in pri obćnim obhajilu poslednji dan jih je 3000, pravim tri tavisent bilo. Pač lep vesel sad trudapolnih osem dni sv. vaj; Bog daj, da bi dobri nasledki tudi kaj terpeža imeli!

Tudi Gorica potrebuje vživo takih svetih vaj; več duhovnov po njih zdihuje, ker vidijo in dobro spoznajo, da je izvanrednih, nenavadnih pomočkov treba, mlačne kristjane zdramiti, kateri po svoji spačeni navadi brezskerbno živijo, in se svojiga nevarniga stanu ne zavejo. Zakaj jih toraj še nimamo? Kaj je vzrok te kasnobe? Pri ljudstvu gotovo ne; zakaj naši mestnjani, v njih hvalo moramo reči, so pri vsaki priložnosti, kadar je kako nenavadno opravilo v cerkvi, do sadaj vselej pokazali, da radi in mnogoštevilno v cerkev dohajajo. O svetim postnim času, postavim, postni ptuji pridgarji imajo skoraj vsako leto tihi teden neke quasi-exercitia; in vsakdo mora reči, da se jih nikoli tolikanj v cerkvi ne zbere, kakor tistikrat. Polje je tedaj pripravljeno, sejaveci so tudi pri roki; za Lahe imamo v bližnjih Benetkah in v Veroni častite Jezuite, ki radi svete misione imajo; ene same reči je še treba: povabiti jih. — Sveti oče papež so nam zopet razpisali na tri mesece svetoletne odpustke. Ako hočemo, da bo ta sveti čas našimu ljudstvu v mestu posebno mnogo koristil, zakaj bi ne poklicali blagih Jezuitov, da bi letošnji adventni čas za ljudstvo v mestu svete vaje imeli? Zakaj, ako sim prav slisal, bomo v tej škofii od papeža razpisane odpustke zadobivati mogli v mescih decembru tekočiga leta, januarii in februarii pa prihodnjiga. Stavim vadjlje, da, če se ta moja serčna želja uresniči, bomo veselje doživeli, da bode marsikaj po mestu bolj kristjansko podobo dobilo, posebno pa, da cerkve ne bodo tako prazne več, kakor do sadaj, kadar se z lece sveta Božja beseda oznanuje.

Premembe duhovšine.

V Ljubljanski škofii. Gospod Juri Grabner, prefekt v Alojzjevišu, pride za kaplana v Žužemberk; gosp. Ant. Lampe za duhovniga pastirja v Podkraj; g. Matija Strucel za kaplana v Ternovo; g. Fr. Rihar v Stopić; g. Matevž Markič v Dole; g. Fr. Indihar v Šempeter pri Bajnofu; g. Fr. Svetlin za beneficiata in vodnika velike šole v Kocesje; g. Ant. Potočnik, vodnik velike šole v Postojni, za kaplana v Šmartno pri Krajnu, na njegovo mesto v Postojno g. Pet. Urh; g. Jož. Skubic v Kamnik; g. Pr. Remic v Dol; g. Jož. Kanduč v Leskovec; g. Mart. Rant v Dolne; g. Jan. Züst v Kovor; g. Ant. Gros za prvega kaplana v Poljane; g. Jan. Eder v Šent-Vid pri Vipavi; g. Jan. Sodnik za družiga kaplana v Poljane; g. Jož. Meglič v Košano; g. Ant. Anžur v Črni Verh; g. Jern. Bahnik v Kamno Gorico; g. Jan. Božić v Krašno; g. Jan. Jelenc v Radolico; g. L. Potočnik v Adlešič; g. Matevž Frelj v Spodnjo Idrijo; g. Sim. Lovšin v Velcsovo; g. Pet. Teran v Dob; g. Jan. Kaplenk v Mirno Peč; g. Matija Smolej v Spodnjo Ajdovico; g. Jan. Knavs na Bloke; g. Al. Theljan v Mozelj; g. Mart. Tome za zgodnika v Ternovo.